

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму
«ЕКОНОМІКА»
для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня вищої освіти
«доктор філософії» за спеціальністю
051 «Економіка»
в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 Економіка
Кваліфікація – доктор філософії з економіки

Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки та її окремих суб'єктів господарської діяльності залежить від наявності та якості фахового кадрового потенціалу, навченого та готового до умов сучасного ринкового середовища, зважаючи на глобалізацію сучасних економічних процесів.

В умовах, що складаються, висококваліфіковані управлінці та фахівці аналітичних і дослідних структурних виробничих і торговельних підрозділів підприємств несуть відповідальність за якість та ефективність комплексу підприємницьких, комерційних, маркетингових, економічних рішень.

Цим визначається нагальна потреба в підготовці фахівців високого рівня кваліфікації, здатних вирішувати комплексні проблеми у галузі професійної та інноваційно-інвестиційної діяльності в сфері економіки, використання сучасних ефективних технологій майбутнього шляхом провадження викладацької та науково-дослідної роботи у закладах вищої освіти та науково-академічних закладах.

Подана на рецензування Освітньо-наукова програма «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для спеціальності 051 - Економіка (кваліфікація – доктор філософії з економіки) розроблена проектною групою Національного університету «Чернігівська політехніка» із врахуванням змін згідно Стандарту вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» для третього (освітньо наукового) рівня вищої освіти, затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки від 10.05.2022 р. № 424.

Аналіз поданої на рецензування освітньо-наукової програма дає всі підстави зазначити, що розробниками Програми проведений належний аналіз змін згідно вимог зазначеного вище стандарту, вимог до наявних та перспективних знань і професійних навичок на базі формування та розвитку програмних компетентностей, набуття необхідних вмінь і навичок здобувачів.

Зміст поданої на рецензування освітньо-наукової програми дає всі підстави стверджувати, що авторською групою сформульовано чітку мету, досягнення якої передбачається завдяки зосередженню на основному фокусі – здобутті спеціальної

професійної освіти в галузі соціальних та поведінкових наук та оволодінні навичками та методологією проведення практичних досліджень в сфері микро-, макро-, мезо-економіки, спрямованих на використання особистого та формування професійного потенціалу здобувачів вищої освіти.

За нашою думкою, колективом проектної групи враховані зміни у Стандарті, проведено обґрунтоване структурування характеристики програми, систематизовані та належним чином наведені інформаційні дані стосовно придатності майбутніх випускників до працевлаштування за фахом, зокрема – в навчальних закладах, наукових установах, держструктурах, управлінських структурах обласних адміністрацій, управлінні розвитку економіки тощо, навчання, особистого удосконалення та підвищення компетентності з метою досягнення зазначених програмних результатів навчання.

Слід підкреслити приділення авторським колективом проектної групи особливої уваги викладеному у поданій на рецензування освітньо-науковій програмі формулюванню інтегральної, загальних і фахових компетентностей майбутнього доктора філософії та на визначенні засобів, які б забезпечили їх формування шляхом комплексної освітньої та наукової підготовки здобувачів.

Перелік освітніх компонент, викладений у поданій на рецензування освітньо-науковій програмі «Економіка», на нашу думку, в достатній мірі дотримує логіку підготовки доктора філософії в обраній сфері та відповідає вимогам щодо кількісного співвідношення обов'язкових і вибіркового компонент, а також обсягам практичної підготовки здобувачів.

Авторським колективом розробників проекту освітньо-наукової програми дотримані вимоги чинного Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), а також виокремлено складові елементи освітньої компоненти розробленої програми, базою чого виступають навчальні дисципліни циклів загальнонаукової, дослідницької, мовної та комунікаційної підготовки у поєднанні із спеціальною (професійною) підготовкою. Запропонований авторами програми комплекс поєднаний у логічній послідовності викладання з дотриманням вимог щодо обсягів і структури передбаченого навчального навантаження. Поряд з елементами обов'язкової частини освітньої програми, авторами передбачено можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти завдяки наданню можливостей доповнення переліку освітніх компонент дисциплінами вибіркового блоку.

Важливою складовою поданої на рецензування освітньо-наукової програми «Економіка» є блок практичної підготовки у вигляді проходження педагогічної практики, яка має на меті забезпечення формування у здобувачів практичних навичок

здійснення педагогічної діяльності на достатньому згідно вимог вищої школи професійному рівні.

Передбачене проектною групою і наявне в НУ «Чернігівська Політехніка» кадрове, матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення реалізації поданої на рецензування програми, на нашу думку, цілковито відповідає вимогам до підготовки здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» у сфері економіки.

Водночас, редакція Програми потребує, на наш погляд, посилення підготовки, пов'язаної з формуванням таких програмних результатів навчання, як:

– вміння вирішувати професійні завдання з організації діяльності економічних структур (саме в частині підприємницької діяльності) і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

З урахуванням викладеного вище вважаємо, що подана на рецензування освітньо-наукова програма «Економіка» підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні (із змінами згідно Стандарту вищої освіти, затвердженими Наказом МОН України від 11.05.2022 р. № 424), відповідає усім чинним вимогам до якості освітніх програм і може бути рекомендована до впровадження та використання в Національному університеті в процесі підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

Д.е.н., професор,

Начальник відділу науково-дослідної роботи та атестації наукових кадрів ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України

 К.С. Шапошников

19.05.2022р.

